

GRAĐANIMA I OKOLIŠU TREBA RJEŠENJE PROBLEMA, A NE
PROJEKT KOJI UZROKUJE NOVE – ZDRAVSTVENE I EKOLOŠKE

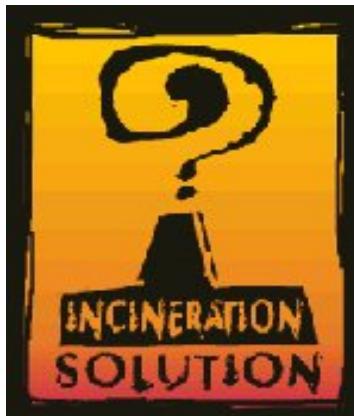
**ŠTO VAM
DONOSIMO U OVOM
BROJU?**

ŽUPANIJSKI SUSTAV ZA GOSPODARENJE OTPADOM PO MJERI CEMENTNE INDUSTRIJE

Kratak pregled aktivnosti

Zelene Istre tijekom prosinca:

- Primjedbe Zelene Istre na projekt "Kaštjun"
- Nove web stranice - MOJA PUO
- Radionica o prekograničnoj procjeni utjecaja na okoliš
- Radionice projekta EDEN 2

Od 3. do 24. prosinca traje javni uvid u Studiju utjecaja na okoliš Centra za gospodarenje otpadom "Kaštjun" blizu Pule. Nažalost, kao i obično, nadležna tijela koja vode ovaj postupak (Istarska županija, Grad Pula, Općina Medulin) nisu se potrudila primjereno obavijestiti javnost o stvarnom značenju ovog velikog projekta niti o svim mogućim rizicima koje on nosi. Održane su samo dvije javne rasprave, jedna u Puli i druga u Medulinu, na kojima su prisutnima prezentirane samo šture informacije iz kojih je malo kome jasno što se zapravo planira i kako će utjecati na kvalitetu života građana Istre u sljedećih nekoliko desetljeća. Neke od naših osnovnih primjedbi možete pročitati u prilogu.

1. ZANEMARIVANJE SUDJELOVANJA JAVNOSTI U ODLUČIVANJU

Javnost je u planiranju županijskog sustava za gospodarenje otpadom uključena tek na kraju procedure, kada je već izrađena sva dokumentacija za dobivanje novaca iz EU i Studija utjecaja na okoliš. Takva praksa je pogrešna jer bi se javnost trebala uključiti na početku planiranja, u idejnoj fazi, dok još nisu potrošeni vrijeme i novci na izradu dokumenata. Na ovakav se pak način tijekom javne rasprave, a nakon završetka izrade svih tih dokumenata javnosti očito poručuje "ili ćete prihvati ovakvo rješenje ili nećemo još dugo rješiti ovaj problem", što je nepotrebna i opasna ucjena javnosti, a ne pružanje stvarne mogućnosti sudjelovanja i uključivanja u odlučivanje. To je nešto što bi sve strukture vlasti trebale hitno promijeniti.

2. HIJERARHIJA GOSPODARENJA OTPADOM I STRATEGIJA GOSPODARENJA OTPADOM RH PRIORITET DAJU RECIKLAŽI

Strategija gospodarenja otpadom RH, točka 1.2., Osnovna načela:
a) Hijerarhija gospodarenja otpadom:
Prioriteti su izbjegavanje i smanjivanje nastajanja otpada te smanjivanje njegovih opasnih svojstava.

nastavak na sljedećoj strani...

ZELENI TELEFON

U prosincu smo primili 12 poziva na Zeleni telefon i to: gradnja 3, otpad 4, zelene površine 3, zrak 1, životinje 1.

Više o slučajevima pročitajte na str. 4.

Ako se nastajanje otpada ne može izbjegići niti smanjiti, otpad se mora ponovno koristiti – reciklirati i/ili oporabiti. Otpad koji se više ne može racionalno iskoristiti trajno se odlaže na prihvativljiv način za okoliš.

Kako u Hrvatskoj, tako i u Europi, odvojeno sakupljanje i reciklaža otpada ima prednost u odnosu na njegovu upotrebu u energetske svrhe. Spaljivati prije poduzimanja mjera odvajanja i recikliranja zločin je prema okolišu i zdravlju ljudi: potreba za stalnom količinom RDF goriva stvara kontraefekt u provođenju osnovnih načela gospodarenja otpadom (izbjegavanje nastajanja otpada) jer upravo potiče nastajanje otpada (Studija korištenja RDF goriva u TC Koromačno iz 2006. navodi stalnu potrebu za 240 t RDF-a dnevno za potrebe proizvodnje cementa).

3. SLIJEPA ULICA SPALJIVANJA OTPADA UMJESTO RECIKLIRANJA ČAK I NA NACIONALNOJ RAZINI

U svim se županijskim i regionalnim centrima za gospodarenje otpada predviđa proizvodnja goriva iz otpada. Na nacionalnoj razini u cementarama se planira spaljivati 36 % komunalnog otpada što je u suprotnosti sa državnom Strategijom gospodarenja otpadom i predstavlja neopravdani rizik za zdravlje ljudi i okoliša.

U komunalnom otpadu iz kojeg se dobiva RDF mogu se naći različite vrste opasnih tvari, poput boja, lakova, lijekova, baterija, kemikalija itd., a koje je nemoguće odvojiti od ostatka komunalnog otpada i koje neminovno završavaju u RDF-u (gorivu napravljenom od otpada). Spaljivanjem takvih opasnih kemijskih spojeva može doći do nastanka dioksina i furana koji, znamo, mogu štetno djelovati na ljudsko zdravlje i okoliš. **Mjerenje koncentracije dioksina, međutim, predviđa se samo jednom godišnje!**

4. ALTERNATIVNI NAČINI USPOSTAVLJANJA SUSTAVA – PRIMJER OTOKA KRKA

Otok Krk je izvrstan primjer kako se ispravno pristupa rješavanju problema gomiljanja otpada na odlagalištima. Na čak 1300 lokacija postavljen je set kontejnera za odvojeno sakupljanje različitih vrsta otpada te su otvoreni punktovi gdje građani mogu donijeti krupni otpad. Na taj način su već 2006.g. odvojeno prikupili 18.3% otpada, a u 2007. su već postigli postotak od 23%, postotak koji se u nacionalnim planovima predviđa postići tek 2015.g.

Europska unija je već 2003. reciklirala 27% otpada. Zanimljiv je i podatak da recikliranje otplike 10.000 tona otpada otvara 240 radnih mjesta u Europi,

spaljivanje 40, a odlaganje otplike 10. (Link - <http://ec.europa.eu/environment/waste/pdf/faq.pdf>)

U "Elaboratu za odabir tehnološkog rješenja mehaničko-biološke obrade otpada na ŽCGO Kaštjun" kojeg je za Istarsku županiju kao naručitelja izradila tvrtka Hidroplan d.o.o. iz Zagreba u kolovozu 2007. vidljivo je da sve od 3 razmatrane tehnologije za obradu otpada na Kaštjunu predviđaju proizvodnju RDF-a, tj. goriva iz otpada. NIJE ANALIZIRANA NI JEDNA VARIJANTA BEZ PROIZVODNJE RDF-a.

Donosimo vam ulomak iz elaborata, str. 65:
"Za potrebe idejnog projekta CGO „Kaštjun“ predviđena je obrada komunalnog otpada MBO tehnologijom. Analizirana su tri tipična koncepta izvedbe ove tehnologije i promatrane prednosti i nedostaci svakog od koncepata. Osim troškovnih i investicijskih aspekata, prilikom usporedbe kao kriterij je uzeta i kakvoća goriva iz otpada (GIO) proizведенog u postrojenju. Naime, za zbrinjavanje gorive frakcije otpada interes je pokazala tvornica cementa „Koromačno“ koja će vjerojatno, kao i svaka cementna industrija, imati zahtjeve za definiranom kakvoćom i kaloričnom vrijednošću GIO-a."

5. ZAKLJUČAK

Bez prethodnog poduzimanja svih mogućih mjera izbjegavanja nastajanja otpada, reciklaže i edukacije o važnosti i mogućnostima odvojenog sakupljanja, potpuno je neopravdano građane izlagati tom riziku. U Hrvatskoj postoje mogućnosti recikliranja plastike, stakla, papira i većine drugih otpadnih materijala. Te je pogone potrebno opskrbljivati sirovinama, a ne ih spaljivati uz štetne posljedice.

Stoga bi trebalo odabrati koncept i tehnologiju koja će garantirati inteligentni razvoj Istarske županije, osigurati očuvanje okoliša, zdravlja i prirodnih resursa i biti rješenje problema, a ne uzrok nekih novih. Zelena Istra će s tim ciljem insistirati da lokalne vlasti te državne institucije i međunarodni fondovi još jednom preispitaju stvarnu dugotrajnu učinkovitost sustava i tehnologije koja se predlaže i njihovu usklađenost s ekološkim standardima i poštivanjem održivog razvoja.

Vidi više na posebnim web stranicama Zelene Istre:
<http://mojapuo.zelena-istra.hr>

Fotografija u tekstu:
<http://www.no-burn.org/actionkit/acteur.html>

Milena Radošević

NOVE POSEBNE WEB STRANICE ZELENE ISTRE - MOJA PUO

U srpnju 2007. smo pokrenuli novi projekt pod nazivom "Mobilizacija javnosti za sudjelovanje u postupcima procjene utjecaja na okoliš". Cilj nam je informiranje i edukacija građana i okolišnih organizacija civilnog društva o novim propisima o procjeni utjecaja i strateškoj procjeni utjecaja na okoliš, te obuka za korištenje novih mogućnosti i mehanizama sudjelovanja. Uvođenje novih zakonskih mogućnosti sudjelovanja javnosti nije samo po sebi dovoljno - javnost mora biti upoznata i obučena za njihovo korištenje.

Zato smo osmisili nove internet stranice <http://mojapuo.zelena-istra.hr/> na kojima možete pronaći savjetovalište o procedurama procjene utjecaja na okoliš i mogućnostima sudjelovanja javnosti, o županijskim/regionalnim centrima za gospodarenje otpadom, o mogućnostima sudjelovanja javnosti u postupcima procjene utjecaja zahvata za prirodu, pronaći popis svih propisa, korisnu literaturu i linkove, pregled primjedbi na studije utjecaja na okoliš, te novosti o aktivnostima na projektu.

Dušica Radojčić

RADIONICA O PREKOGRANIČNOJ PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ

Zelena Istra je u suradnji s kolegama iz međunarodne mreže organizacija za zaštitu okoliša Adriatic GreeNet organizirala radionicu o Konvenciji o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica, poznatijoj kao Espoo konvencija, u talijanskoj Goriziji 14. prosinca. Radionica se održavala pod pokroviteljstvom Ministarstva okoliša, zaštite prostora i mora Republike Italije, Autonomne regije Friuli Venezia Giulia i Provincije Gorizia, te u suradnji s Institutom za međunarodnu sociologiju iz Gorizije.

Premda su ratifikacijom Espoo konvencije Hrvatska, Italija i Slovenija preuzele obavezu prekogranične procjene utjecaja na okoliš, ostaje još mnogo mjesta za provedbu preuzetih obaveza odnosno učinkovitu primjenu procedura prekogranične procjene utjecaja na okoliš za pojedine projekte. Sudionici iz tri države govorili su o iskustvima i mogućnostima unaprjeđenja prekogranične suradnje.

Dušica Radojčić

POZITIVNO I KREATIVNO OZRAČJE NA RADIONICAMA PROJEKTA EDEN 2

U listopadu 2007. Zelena Istra započela je s provedbom projekta „EDEN u Istri 2– Edukacija Djece Edukacijom Nastavnika o održivom razvoju“. Nastavak je to istoimenog projekta kojeg smo provodili tijekom 2006. i 2007. godine, a koji je kao i ove godine financiralo Ministarstvo zaštite okoliše, prostornog uređenja i graditeljstva.

U projektu sudjeluje 6 nastavnica osnovnih škola iz Pule, Medulinu, Vodnjana i Juršića. Projekt, koji će trajati do svibnja 2008., ima za cilj dovršiti aktivnosti započete u prošlogodišnjem „EDEN“-u, a jedna od njih je izrada uputa za nastavnike za korištenje didaktičkog materijala „Eko-škatule“. „Eko-škatula“ je mapa koja sadrži 20 ilustracija koje prikazuju pozitivne i negativne obrasce ponašanja prema okolišu. „Eko-škatulu“, koju su prošle godine osmisile nastavnice sudionice projekta treba

dopuniti uputama za korištenje kako bi ovaj didaktički materijal mogao biti korišten i u drugim školama u Istri. Tijekom studenog i prosinca 2007. godine nastavnice su sudjelovale na radionicama projekta te su u pozitivnoj i kreativnoj atmosferi promišljale kako da u radu sa svojim učenicima isprobaju "Eko-škatulu". Rezultat toga je 6 ideja, odnosno načina na koji se ovaj didaktički materijal može koristiti u radu s učenicima. Sve te ideje primjenjene su u nastavi te su i voditeljice projekta kao i nastavnice zadovoljne postignutim. Zelena Istra prezentirane ideje uboliočit će u jedinstvenu uputu za nastavnike, te će se nakon toga pristupiti tiskanju većeg broja kompletnih „Eko-škatula“ koje će se distribuirati zainteresiranim osnovnim školama u Istri.

Vesna Petrović

Zeleni telefon

U mjesecu **prosincu** primili smo 12 poziva na Zeleni telefon i to: gradnja 3, otpad 4, zelene površine 3, zrak 1, životinje 1.

IZGRADIT ĆE SE PARKIRALIŠTE, NEĆE SE IZGRADITI PARKIRALIŠTE, IZGRADIT ĆE SE

Zbog učestalih upita zabrinutih roditelja radi glasa o gradnji parkirališta u školskom dvorištu O. Š. Stoja, poslali smo Gradu Puli upit za objašnjenjem te situacije. Dobili smo odgovor u kojem stoji da će do izgradnje parkirališta ipak doći kao i da će se s površine planirane za parkiralište otpiliti i ukloniti stabla koja se tamo nalaze. Točnije, u odgovoru koji smo dobili pisalo je da "s površine planirane za parkiralište predviđeno je uklanjanje stabala, što je sastavni dio projekta uređenja na koji je izdana suglasnost, ali uz uvjetovanje zamjenske sadnje". Iznenadila nas je takva odluka kojom se djeci oduzima prostor za igru, još više i zato što su samo tjedan dana prije u medijima demantirali izgradnju parkirališta. No, zavrzlami i proturječnim odgovorima tu nije bio kraj jer je pročelnik naknadno demantirao odgovor upućen Zelenoj Istri opravdavajući se da su ga sastavili njegovi suradnici te da ga je potpisao ne pročitavši prethodno sadržaj dopisa. Bilo kako bilo, nadamo se da je demantirani odgovor bila zaista samo službeno potpisana dezinformacija te da učenici neće veliki odmor provoditi na parkiralištu!

ODRŽAVANJE CESTA POGUBNO ZA STABLA

Jedan gospodin nam je prijavio uništavanje stabala na cesti Poreč-Nova Vas-Višnjan-Tičan. Donio nam je i fotografije na kojima je vidljivo da su stabla totalno uništena prilikom redovitog održavanja ceste. Kontaktirali smo Istarske ceste, podružnicu u Baderni koja nam je potvrdila da je održavanje te županijske ceste njihova briga i da nosi oznaku

50/46. Šefa održavanja smo upozorili da bi trebali biti pažljiviji prilikom orezivanja stabala jer nakon što njihov stroj prođe, stabla su jako oštećena i rascijepana. Istarske ceste su nam obećale da će ubuduće biti pažljiviji i da će upozoriti svoje radnike da pripaze prilikom posla.

BESPRAVNA GRADNJA U BANJOLAMA

Pristigla nam je anonimna prijava o nezakonitoj gradnji na području Bumbišta u mjestu Banjole, u općini Medulin. Prijavljena je bespravna gradnja dva građevinska objekta od cigle na općinskom zemljištu koje je kategorizirano kao oranica i pašnjak. Prijavitelji smatraju kako počinitelj namjerava izgraditi još građevinskih objekata na tom području koje se nalazi u neposrednoj blizini mora. Slučaj smo prijavili komunalnom redarstvu Općine Medulin. Oni su počinitelja prijavili nadležnim institucijama: građevinskoj inspekciјi i Ministarstvu zaštite okoliša u Zagrebu kao i Uredu državne uprave u Puli. Nadamo se da će se spriječiti daljnja bespravna gradnja i da će drski počinitelj biti sankcioniran te da sustav ovaj puta neće zakazati.

Irena Burba

Zelena Istra
Gajeva 3, 52100 Pula
tel./fax. +385 52 506 065
udruga-zelena-istra@pu.t-com.hr
www.zelena-istra.hr